

На кафедрі терапевтичної стоматології діють такі види контролю навчальної діяльності студентів: попередній, поточний, періодичний, підсумковий. Попередній контроль дозволяє визначити стан знань, умінь і навичок студентів на початковому етапі, що допомагає скласти прогноз розвитку навчальних досягнень і правильно спроектувати навчальний процес. Відбувається шляхом тестування і співбесіди. Поточний контроль – це основний вид контролю, що веде до формування зворотного зв'язку зі студентами. Поточний контроль застосовують на кожному етапі процесу навчання визначеної дисципліни. За його допомогою перевіряють навчальні досягнення студентів за темами лекцій і практичних занять шляхом щоденного оцінювання роботи студента. Періодичний контроль – це контроль знань, умінь і навичок студентів, отриманих за визначений період часу. Підсумковий контроль здійснюється по закінченні семестру навчання або курсу вивчення конкретної дисципліни шляхом складання модульного контролю чи іспиту з дисципліни.

Отже, управління навчальною діяльністю студентів здійснюється за взаємодії педагога і студента, воно скероване на опанування студентом професійними знаннями, вміннями і навичками. Його ефективність забезпечується зворотним зв'язком на всіх етапах навчання.

Список використаної літератури

1. Безрукова В.С. Педагогика / В.С. Безрукова. – Екатеринбург : Деловая книга, 1996 – 342 с.
2. Олейникова О.Н. Обучение в течение всей жизни (реализация Лиссабонской стратегии) / О.Н. Олейникова. – М. : МГАДА 2009. – 156 с.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОГО МЕДИЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Плужнікова Т.В., Ляхова Н.О.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Проаналізовано інтерактивні методи навчання в медичних вишах. Значна увага приділена інтерактивним лекціям. З-поміж інших переваг інтерактивних лекцій автори визначають такі: можливість залучати всіх студентів у аудиторії до процесу пізнання, створювати атмосферу співпраці та взаємодії, розвивати індивідуальні комунікативні якості та здібності.

Ключові слова: навчальний процес, вищий медичний навчальний заклад, інтерактивні методи, інтерактивна лекція.

Реформування охорони здоров'я і поступове впровадження в навчальних закладах усіх рівнів акредитації стратегії "Здоров'я через освіту" зумовили необхідність модернізації системи вищої освіти, переходу до нових інноваційних технологій. Реформи охорони здоров'я й освіти орієнтовані на безперервність і послідовність навчання, засновані на історичному досвіді та гуманістичних цінностях, розвитку нових педагогічних технологій.

Провідною метою державного регулювання інноваційного розвитку системи освіти є висока якість підготовки фахівців, на яких є попит на національному і міжнародному ринках праці. У ході створення, освоєння і поширення інновацій у сфері освіти формується глобальна система відкритої, гнучкої, безперервної освіти людини впродовж усього її життя. Інновації – це домінуючий чинник розвитку вищої школи. Перед українськими ВНЗ стоїть завдання модернізації освіти відповідно до сучасних потреб міжнародного ринку праці, підвищення якості підготовки фахівців за рахунок застосування сучасних інтерактивних освітніх технологій у навчанні, підтримка технологій групової роботи в освітньому середовищі з можливістю моніторингу викладачем активності груп та окремих студентів, контролем доступу до ресурсів мережі Інтернет, методична підтримка викладачів навчальних закладів [1]. Удосконалення методів і форм навчання у вищих медичних навчальних закладах є одним з основних напрямів модернізації системи навчання. Освіта має бути орієнтована на забезпечення самовизначення особистості, створення умов для самореалізації. У зв'язку з цим у навчальній діяльності мають бути використані такі методи навчання, які будуть сприяти самореалізації тих, хто навчається. У центрі уваги сучасної освіти – не тільки навчальні предмети, а і способи критично мислити, вирішувати складні завдання шляхом аналізу обставин і відповідної інформації, зваження і врахування альтернативної думки, приймання виважених рішень, дискусування, спілкування з іншими людьми. Особливо це стосується студентів вищих медичних навчальних закладів – майбутніх лікарів. Усе це можливо за наявності групової роботи, взаємодії тих, хто вчиться, між собою, з викладачем, з навчальною інформацією. Найактивніше сприяють цьому інтерактивні методи навчання, що інтенсивно розробляються останнім часом. Термін «інтеракція» визначається як здатність взаємодіяти чи бути в режимі бесіди, діалогу з чим-небудь або з ким-небудь. Слово «інтерактив» прийшло до нас з англійської мови від слова «interact», де «inter» – спільний і «act» – діяти. Таким чином, інтерактивний – готовий до спільних дій, діалогу, взаємодії, взаємозв'язку. Інтерактивне, або взаємодіюче, навчання забезпечує найкращу запам'ятовуваність із точки зору фізіології нервової системи. Інтерактивне навчання – це навчання, заглиблене в процесі спілкування [7]. Використання інтерактивних методів навчання застосовується се-

ред широкого кола студентів ВДНЗУ «УМСА» і передбачає не тільки практичні заняття, а й лекційну роботу. Процес навчання не є автоматичним завантаженням необхідної інформації студентом. Це складний фізіологічний процес, який потребує напруженої розумової активності студента. Сучасна інтерактивна лекція у вищому медичному закладі передбачає докладне надання інформації не лише тільки під запис. Студентам на лекціях запропоновано метод дискусування. Дискусії побудовані довільно, індивідуально. Це застосовується для передачі комплексного уявлення про навчальний матеріал та вмінь і навичок його впровадження. Під час такого викладання лекцій є можливість залучити всіх студентів у аудиторії до процесу пізнання, створювати атмосферу співпраці та взаємодії, розвивати комунікативні якості та здібності майже в кожного студента аудиторії. Під час інтерактивного навчання кожен студент стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій і власної освіти та розвитку. Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, що сприяє його ефективності [8].

Пріоритетом є дотримання балансу між лекційною і семінарською формами роботи: від традиційної самостійної роботи студента з джерелами інформації до ведення дискусій, презентації студентами на задану тему, брейн-рингів. Традиційно актуальною формою ведення навчального процесу залишається підготовка студентських презентацій щодо теми кожного заняття з використанням фото- або відеоматеріалів.

Дискусійні методи, а також метод ділової гри застосовуються не тільки на лекціях, а і на практичних заняттях зі студентами вищих медичних навчальних закладів. У навчальному процесі ВНЗ – це скоріше, рольова гра, тому що студенти ще не володіють повною мірою своєю спеціальністю. Мета такої гри – сформувати певні навички й уміння студентів у їх активному творчому процесі. Використовуючи дискусійні методи і метод ділової гри, ми розвиваємо логічне мислення студентів, мову і мовний етикет, їхню здатність до пошуку відповідей на поставлені питання, вміння спілкуватися в процесі дискусії. Завдяки ефекту новизни та оригінальності інтерактивних методів за правильної їх організації зростає цікавість до процесу навчання [3]. Керівник, яким виступає викладач, починає гру лікарської ситуації і призначає першого студента, наприклад, на роль хворого, який викликає дільничного лікаря, – іншого студента, пропонує студентам різні ситуації «лікар-пацієнт». Таким чином, викладач задіює студентів у певних ділових ролях, бачить дружні та ділові переваги, справжню розстановку соціальних ролей у колективі. Доцільність усіх прийнятих рішень фахівцями обов'язково обґрунтовується вголос. Під час гри викладач або кращий студент-експерт може вводити різну додаткову інформацію, що ускладнює ситуацію [5, 9].

Для підвищення ефективності інформаційної праці в навчальному процесі ВНЗ застосовується метод вивчення конкретних випадків, який ґрунтується на вивченні, аналізі та визначенні конкретної ситуації чи проблеми та застосуванні конкретних дій щодо цієї проблеми. Він може бути реальним або імітувати реальний випадок таким чином, щоб загальні принципи могли виглядати цілком реальними. Вивчення конкретного випадку дає можливість безпосереднього активного вивчення ситуації, дозволяє учаснику швидко продумувати ситуацію, застосувати практичну ситуацію до теорії та інтуїцію до розв'язання проблем.

Однією з нових форм ефективних технологій навчання стало проблемно- ситуативне навчання з використанням кейсів. Кейсовая технологія (кейс-метод) навчання - це навчання дією. Метод кейсів (англ. case method, кейс-метод, кейс-стаді, case-study, метод конкретних ситуацій, метод ситуаційного аналізу) - техніка навчання, що використовує опис реальних ситуацій, підготовлених за певним форматом і призначених для навчання учнів аналізу й узагальнення різних видів інформації, формулювання проблеми і вироблення можливих варіантів її розв'язання. Студенти мають проаналізувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі рішення і вибрати краще з них. Суть цього методу полягає в тому, що в під час активної самостійної діяльності учнів з розв'язання протиріч відбуваються засвоєння знань і формування вмінь, творче оволодіння професійними знаннями, розвиток розумових здібностей у студентів ВНЗ [2,4]. Характерною особливістю кейс-методу є створення проблемної ситуації на основі фактів із реального життя. Інформація, що міститься в кейсі, не має однозначного рішення. Суть методу в тому і полягає, щоб із багатьох альтернативних варіантів відповідно до вироблених раніше критеріїв вибрати найдоцільніше рішення і розробити практичну модель його реалізації. Кейс-метод ґрунтується на принципах, які фактично змушують переглянути ролі викладача і студента. Зобов'язання викладача за застосування кейс-методу полягає в тому, щоб створити в навчальній аудиторії такі умови, які б дозволили розвинути в студентів уміння критично мислити, аналізувати, спонукати їх до того, щоб у процесі дискусії поділитися власними думками, ідеями, знаннями і досвідом. Зобов'язання студента полягає в тому, щоб, збагачуючи своєю творчою енергією навчальний процес, прийняти на себе частку відповідальності за його результативність. При цьому студенти мають усвідомлювати, що викладач перебуває в аудиторії для того, щоб допомогти їм, і вони мають скористатися цим повною мірою, проте основна відповідальність за те, чому вони навчилися, лежить на них. Завданням кейс-методу є не просто передавання знань, а навчання студентів здатності справлятися з унікальними та нестандартними ситуаціями, які, як правило, виникають або можуть виникнути в реальному житті та потребують системного рішення. Даючи студентам завдання у формі кейсів, ми відкриваємо їм значно ширші можливості поділитися своїми

знаннями, досвідом і уявленнями, тобто навчитися не тільки у викладача, а й один у одного. Такий метод підвищує впевненість студентів у собі, у своїх здібностях. Студенти активно вчать слухати інших і точніше висловлювати свої думки [7, 10].

Список використаної літератури

1. Андрущенко В. Освіта в пошуку нових стратегій мислення / В. Андрущенко // Вища освіта України. – 2003. – № 2. – С. 5–6.
2. Воркут Т.А. Роль кейс-методу в підготовці фахівців з логістики: Аналіз світового досвіду / Т.А. Воркут // Ринок послуг комплексних транспортних систем та прикладні проблеми логістики. – К., 2000. – С. 55–61.
3. Гейхман Л. К. Обучение общению во взаимодействии: интерактивный подход / Л. К. Гейхман // Образование и наука. – 2009. – № 3. – С. 134–139.
4. Деркач А. М. Кейс-метод в обучении / А. М. Деркач // Специалист. — 2010. — № 4. — С. 22–23.
5. Артюхина И. А. Интерактивные методы обучения в медицинском ВУЗе : [учебн. пособ.] / А.И. Артюхина, В.И. Чумаков. — Волгоград : ВолгГМУ, 2011. — 32 с.
6. Модель медицинского образования КазНМУ им. С.Д. Асфендиярова ; под ред. Аканова А.А. – Алматы: КазНМУ им. С.Д. Асфендиярова, 2010. –Вып. 1, ч. 3. – 71 с.
7. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2002. – С. 7–8.
8. Пометун О. Сучасний урок: Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2004. – С. 11–12.
9. Система управління якістю медичної освіти в Україні : [монографія] / [І.Є. Булах, О.П. Волосовець, Ю.В. Вороненко та ін.]. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2006. – 85 с.
10. Ковжого С.О. Сучасні освітні технології та методи їх використання в навчальному процесі / Ковжого С.О., Полежаєв А.М., Тузіков С.А. // Педагогіка, 2008. – С. 8–12.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ШКІРНИХ І ВЕНЕРИЧНИХ ХВОРОБ

Попова І.Б., Дудченко М.О., Артеменко А.Ф.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

У статті узагальнений досвід використання імітаційних активних методів — неігрових (аналіз конкретних ситуацій) та ігрових (ділові ігри) — на кафедрі шкірних і венеричних хвороб ВДНЗУ «УМСА». Приділена увага диференціації понять «педагогічна технологія» і «педагогічна майстерність».

Ключові слова: педагогічна технологія, індивідуальна майстерність, колективна майстерність, імітаційні методи, ділові ігри.

Новітні навчальні технології супроводжують результати значних научних досліджень. Розвиток сучасної техніки зумовив розвиток запрограмованого навчання; результати досліджень закономірностей розвитку людського мислення привели до розвитку проблемного навчання; діяльнісний підхід виник на основі досліджень психологів і філософів у галузі людської діяльності. Тенденції розвитку сучасних освітніх технологій безпосередньо пов'язані з гуманізацією освіти, що сприяє самоактуалізації і самореалізації особистості. У документах ЮНЕСКО технологія навчання (поняття не є загальноприйнятим у традиційній педагогіці) розглядається як системний метод створення, застосування і визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних, людських ресурсів та їх взаємодії. На зміну окремим формам і методам активного навчання, що робить процес навчання розірваним на частини, приходять цілісні освітні технології взагалі та технології навчання зокрема. Технологічність навчального процесу полягає в тому, щоб зробити його повністю керованим. Безпосереднє звернення до педагогічного досвіду майстрів-новаторів дозволяє виявити й інші, не менш важливі, ознаки і положення технології викладання [1].

Поки технологія не створена, панує індивідуальна майстерність. По мірі вдосконалення індивідуальної майстерності росте, розвивається «колективна творчість», «колективна майстерність», концентрованим вираженням якої і є технологія. Корисно вивчити і порівняти діяльність, засновану на індивідуальній майстерності, з діяльністю, яка заснована на технології [2].

Таблиця 1
Майстерність і технологія в порівнянні

Індивідуальна майстерність	Загальна технологія
Процес виконує викладач від початку до кінця	Процес розділяється на частини, кожен викладач виконує свою частину роботи
Необхідне знання всієї системи, всіх нюансів навчального процесу	Необхідне знання тієї частини процесу, яку виконує викладач
Необхідно робити все одному	Упроваджуються «готові» розробки, які звільняють викладача від необхідності робити все одному
Процес тривалий	Процес набагато прискорюється
Висока якість	Висока якість
В основі - інтуїція, почуття, досвід	В основі - наукові розрахунки, знання
Лімітовані можливості	Нелімітовані можливості